

Lønarvøkstur ikki orsök til vánaliga kappingarføri Føroya

— tí lønarliga kappingarføri Føroya er nevnliga batnað munandi síðani 1990. Vøxturin í lønarkostnaði hjá føroysku vinnuni hevur verið lítill og eingin, sigur Luitjen Apol m.a. í viðmerkingunum til uppskot um prístalsviðgerð av lønum

ÓLAVUR Í BEITI

— Tað kann væl verða, at allar tær vinnur, sum eru í landinum í dag, høvdu borið seg betur, um lønirnar vóru lægri enn nú. Helst høvdu vit eisini kunnað havt upp aftur fleiri arbeidsplass, tí tá kundu vit kappast við lond, sum hava hægri lønir, enn vit hava.

— Settu vit lønirnar nóg langt niður, kundu vit kappast á upp aftur fleiri marknaðum, og høvdu kunna innflutt arbeidsmegi úr fátækari londum til at

framleiða slíkt, sum í dag verður framleitt í fátækum londum.

Fleiri arbeidsplass

— Vit kunnu fáa fleiri arbeidsplass og meira virksemi, um vit bara seta lønirnar ivaleysa langt niður. Ella vit kunnu syrgja fyri, at vit kunnu vaksa fyri stóðugt at bota um kappingarførið. Men er tað henda gongdin vit ynskja, spyr Luitjen Apol í viðmerkingunum til uppskotið.

— Ynskja vit at lækka lønarstöðið, so at vit kunnu

framleiða í kapping við fátæka heiminn á slíkum marknaðum, — ella ynskja vit at skipa vinnulív okkara soleiðis, at vit lækka vælfærdina hjá teimum, sum búgva í landinum, tí um vit vilja tað, so er leiðin ikki lønarniðurskurður, men tvørturímóti at stíla eftir framleiðslu, sum kann bera góðar lønir og sum kann veita borgarunum eitt gott og hækkanði livistøði.

Sáttmálaútslit saltin

— Tað hevur í fleiri ár verið frammi eitt borgarligt ynski

um at lækka lønirnar soleiðis, at vinnureknaði skulu hava lættari við at fáa fyrítøkurnar at bera seg. Teir borgarligu heita á løntakarann um at vísa samfelags-sinni, fyrri at fáa tey at minka um lønarkrøvini ella beinleiðis um at lata sær lynda lønarfall.

— Hetta hevur helst eisini verið orsøkin til, at prístalsviðgerðin av lønum helt uppat, soleiðis at prísirnir kundu hækka — og harvið livikostnaðurin — uttan at lønirnar fylgdu við. Harumframt hava sáttmálaútslitini verið saltin tey seinna ári, soleiðis at tey lægst løntu serliga eru sigld nóg aftur, vísir Luitjen Apol á.

Upphitaður búskapur

Viðvíkjandi spurninginum um prístalsviðgerð av lønum fer at gera kappingarføri Føroya verri, sigur Luitjen Apol, at mesti innflutningur Føroya kemur úr ES-londum, og eitt fremsta búskaparliga mál ES er stóðug prísleiga.

— Politisku myndugleikarnir í Føroyum ávirka í stóran mun kostnaðarstöðið

við sínun fíggarpolitikki. Royndirnar frá 80-árunum vísa okkum greitt, hvat ein upphitaður búskapur hevur við sær. Prístalsviðgerð av lønum átti at verið ein forðing — ein bremsa — fyrri »villum« inflatiónsskapandi politikki, sum skapar verri kappingarføri mótvegis útlondum.

Inflasjón

— Sum heild kann sigast, at politisku myndugleikarnir og leiðslurnar fyrri fíggarstovnum hava avgerandi orðið at siga, hvussu inflasjónin verður komandi ár. Henda ábyrgd teirra verður

ikki minni, um oljuvinna tekur seg upp í Føroyum. Uppskotið verður lagt fram serliga fyrri at verja tey lægst løntu móti ábyrgdarleysum fíggar- og kredittpolitikki.

Og at enda sigur uppskotsstíllarin, at tað er ikki lønarvøkstur í Føroyum, sum er orsök til vánaliga kappingarføri Føroya, sum ofta verður tosað um, tí lønarliga kappingarføri Føroya er nevnliga batnað munandi síðani 1990. Vøxturin í lønarkostnaði hjá føroysku vinnuni hevur verið lítill og eingin.

Smærru bátarnir royna allar møguleikar

Sum skipanin er nú, so halda menn seg aftur at brúka fiskidagar teir dagar, tá várnirnar ikki eru til staðar at gera ein góðan dag, sigur Henrik Old m.a. í viðmerkingunum til uppskot um broyting í lögtingslóginu um vinnuligan fiskiskap

Tilvildarlaga vald mynd

ÓLAVUR Í BEITI

Og Henrik Old heldur fram í viðmerkingunum til broytingaruppskotið, at hetta ger, at væl meiri verður roynt eftir toski, enn um bátarnir finga høvi at royna allar møguleikar, t.d. eftir upsa við snellu, sum kann vera ein ógvuliga skiftandi fiskiskapur.

— Harumframt kundi verðið roynt við lívu eftir hvítingi og á djúpum vatni eftir brosmu og longu, umframt kalvalínu sjálv-

andi, sigur Henrik Old í viðmerkingunum.

Minni í inntøktutrygd

Og víðari sigur javnaðartingmaðurin, at teir, sum nú standa fyrri landsstýrismeyrilutanum, áttu at vita, at fleiri møguleikarnir eru, minni verður goldið út í inntøktutrygd.

— Ein bátur kann, um tað fellur á gott veður, fáa einar 18–20 dagar pr. mánað í mai–juni, har fleiri styttri fiskidagar eru ímillum, men hetta kann samanlagt

gerast ein góður mánaður.

Bátur undir 15 BRT

— Her er talan um 1/3 av árinum, og kann sostatt 1/3 av døgnum verða drigin frá fyrri hesa tíðina. Síðani eigur møguleiki at vera fyrri at geva undantak fyrri hesum frádrátti til bátar, sum leggja stórri dent á línuróður um veturin, sigur Henrik Old.

Uppskotið er galdandi fyrri bátur undir 15 BRT á húkaveiðu.

Útbúgvingarfarloyvi við partvísari løn

Ein stórur fyrmunur, at arbeidskraftin í einum landi er breitt kunnað, sigur Luitjen Apol, sum legði uppskot fyrri tingið, áðrenn hann mátti fara úr tingssessinum aftur

ÓLAVUR Í BEITI

Í viðmerkingunum til uppskot um útbúgvingarfarloyvi við partvísari løn, sigur uppskotsstíllarin Luitjen Apol, at tað er alment viðurkent, at vinnulig framgongd ofta byggir á kunneleikan hjá teimum, sum starvast í vinnuni.

— So hvørt sum teknologiska stigið mennist krevst, at hvørt framleiðslulið kennir til grundleggjandi viðurskifti í framleiðsluni. Dømi um hetta er góð hagarðing av fiski og fiska-

vørum, sum keypararnir í dag leggja stóran dent á.

— Tað er í hesum, at kappingin millum lond í framkomna heiminum stendur: at hava væl útbúgvið arbeidsfólk og starvsfólk, sum fylgir við og er fært fyrri at luttaka í framleiðslu á høgum teknologiskum stigi, sigur Luitjen Apol.

Ókja produktiviteten

Og víðari sigur hann í viðmerkingunum, at annað er so tað, at fyrri at vit skulu kunna hava hóskað vørmenning og menning av

tænastustøði, er brúk fyrri, at tey sum virka í vinnuni, eru fært fyrri at verða við í prosesum, sum ókja um produktiviteten og góðsking av øllum slag.

— Aftrat hesum er tað ein stórur fyrmunur, at arbeidskraftin í einum landi er breitt kunnað, fyrri at verða fært fyrri at umstilla seg til onnur størv ella aðrar funktiónir, tá broytingar henda í vinnusamansetingini, verður sagt í viðmerkingunum at enda.